

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK TARTALMÁBÓL

ANNUAL REPORT FOR THE PERIOD ENDING JUNE 30.-
Council on Library Resources.
Washington. 1(1957)

1. 1957.	34 p.
2. 1958.	43 p.
3. 1959.	63 p.
4. 1960.	44 p.
5. 1961.	66 p.

A Council on Library Resources - értelem-szerűen Könyvtárfejlesztési Tanácsnak lehetne fordítani - 1956-ban létesült a Ford Alapítvány öt millió dolláros adománya révén. Tagjai - számuk 12 - az amerikai egyetemi, könyvtári és könyvkiadói élet kimagasló sze-

mélyiségei. A tagok együttesen alkotják a Tanács igazgatóságát. Élükön mint elnök Verner W. C I a p p áll. A Tanács feladata:

"Általában a könyvtárak, de különösen a tudományos könyvtárak támogatása problémáik megoldásában; kutatómunka kifejítése új technikák és eljárások kialakításában és bemutatásában; az elért eredmények minden rendelkezésre álló eszköz útján való terjesztése; más intézmények és egyes személyek segélyezése ilyen feladatok végrehajtásában; irányító szerep betöltése és ahol csak erre mód nyílik - a kifejtett erők összeegyeztetése:

1. a könyvtári állomány és szolgáltatások kifejlesztése,
2. az amerikai és a külföldi könyvtárak és levéltárak közötti kapcsolatok előmozdítása terén."

A Tanács eredetileg öt évre tervezett működését a Ford Alapítvány 1960 őszén újabb nyolc millió dolláros adomány nyújtásával hét - tiz évvel meghosszabbította.

Az eddigi célkitűzés mellé most már újabb is járult, nevezetesen:

".. A Tanács munkájának - speciális szaktudással bíró tudományos személyzet által irányított laboratórium, illetve központ létesítése útján - a gépi tárolás és visszakeresés területére való összpontosítása."

A Tanács munkáját főként arra alkalmass intézményeknek és egyes személyeknek nyújtott segélyek, velük kötött szerződések útján fejti ki.

Működéséről két kiadvány, um. a minden év júniusában kiadott jelentés és a nem rendszeres időközökben kibocsátott körlevelek útján számol be.

Az 1957.évi első jelentésben a Tanács elnöke részint azokat a könyvtári problémákat világítja meg, amelyek megoldásra várnak, részint a washingtoni Folger Shakespeare Library-ben lefolyt tanácskozásokat ismerteti, amelyek a Tanács felállítására vezettek, részint pedig részletes programot ad. Az első évben mindössze négy segély kiutalására került sor kutatások finanszírozása céljából.

Az 1958.évi második jelentés java részében azoknak a kutatóprogramoknak ismertetését adja, amelyeknek segélyezését a Tanács vállalta. Számuk 30 körüli mozog, összegük 500 - 87 500 dollár között változik. Közöttük szerepel pl. a Kongresszusi

Könyvtárnak az "előzetes katalogizálási" kísérlet lefolytatására szóló 55 000 dolláros segélye vagy az Országos Orvostudományi Könyvtárnak a bibliográfia-szerkesztés gépesítése útján való tökéletesítésére nyújtott 73 800 dolláros segélye, *vagy három könyvtárosnak olyan jelentés elkészítése céljából juttatott 10 857 dolláros segély, amely a Szovjetunió könyvtárainak a tájékoztatás-terjesztés folyamatában betöltött szerepéről szól,

* *

Az 1959. évi harmadik jelentés három csoportba sorolja az előző év folyamán nyújtott segélyeket. Az első csoportba azok tartoznak, amelyek a keresett művek bibliográfiai feltárásának és lelohelyük megállapításának megkönnyítésére irányuló tervek és kísérletek támogatására szolgálnak. Ez a csoport a központi katalógusok és nyilvántartások, a jogtudományi könyvtárak osztályozási rendszere, a főiskolai és egyéb könyvtárak állománygyarapítására vonatkozó eljárásai, a zeneművek nemzet- a zeneművek nemzetközi nyilvántartása és a gépi uton készülő mutatók segélyezéseit foglalja magában. A második csoportba a bibliográfiai feltárás útján tudomá- sunkra jutott művek együttműködésen alapuló beszerzésére, a könyvállomány romlá- sának megakadályozására, a tudományos nagykönyvtárak raktári problémáinak, a tö- mör raktározási rendszerek, a mikroformátumban való közzététel és kölcsönzés, vala- mint másolás kérdéseinek segélyei tartoznak. A harmadik csoportba sorolt segé- lyek a művek bibliográfiai feltárását és fizikai birtokbavételét előmozdító adminisztra- tív tényezők problémakörének megoldására irányuló próbálkozások, könyvtári épüle- tek és személyzet, adminisztratív és szakmai szervezet, könyvtárközi kölcsönzés, szabványok, könyvtárosképzés terén folyó kutatások támogatását célozzák. Az 1958. július 1 - 1959.június 30.-ig terjedő költségvetési év alatt összesen 35 terv segélyezé- sére 1,275 822 dollárt fordítottak.

* *

A negyedik jelentés Verner W.Clapp "Tájékoztatás-tárolás és visszakeresés" (Information storage and retrieval), c. összefoglalásával kezdődik.

Majd "U j tervek" (New projects) címen a harmadik évi jelentés három csopor- tosítása szerint ismerteti az utolsó év alatt elindított munkát. Első csoport: az 1961.évi párizsi katalogizálási konferencia sikerének biztosítását célzó ALA-előkészületek támo- gatása; a kurrens amerikai kiadványok olyan módon való kódolási lehetőségének vizsgá- lata, hogy annak mind a kiadók (nyilvántartás, számlázás, gépi könyvelés), mind a könyv- tárak (állománygyarapítás) hasznát vehessék; a mikroformátumu másolatok bibliográfiai fel- tárási lehetőségei; új állománygyarapítási segédkönyvek szerkesztése az elavult és könyv-

*A kísérletről részletes jelentés olvasható a Bulletin of the Medical Library Association 1961 évi januári különszámában (49.vol. 1961. 1.no. 2.p. 96 p.) "The National Library of Medicine index mechanization project" címen.

árusi forgalomban nem kapható ilyen művek pótlására; az American Association of Law Libraries (Amerikai Jogtudományi Könyvtárosok Egyesülete) támogatása a jogtudományi művek rendsző-jegyzékeinek gépi uton való összeállításán. - Második csoport: a könyvtár raktári férőhelyének kihasználására vonatkozó vizsgálatok; önműködő lapfordító berendezés kialakítása, másolási eljárásokhoz; a mikromásolat-olvasó "zseb"-berendezés megjavítása; a könyv-védelmi eljárások tökéletesítése; az elektronikus távközlés (TV) megjavítása a könyvtári munkában. Harmadik csoport: a könyvtári állománynak a szolgáltatások együttműködésén alapuló jobb kihasználása; az egyetemi és főiskolai könyvtári épületek tervezésére vonatkozó alapelvek könyv alakban való kidolgozása; a könyvkölcsönzés nyilvántartására szolgáló egyszerű eljárás kialakítása.

A "Befejezett tervek" (Projects completed) c. fejezetben az alábbi munkák szerepelnek: "A könyvtári kutatómunka tárgyai" elnevezésű tanulmány, amelynek eredményeképpen 18 kérdés önálló könyvben való tárgyalása jelent meg, illetve áll közvetlenül kiadás előtt; a gépi irodalomkutatásra vonatkozó kutatómunka első része; Kongresszusi Könyvtár "előzetes katalógizálási" kísérlete; tartós könyvpapír kialakítása; rendkívül nagyteljesítményű mikromásolat-tároló berendezés szerkesztése; szövegrészek kiemelésére és másolására szolgáló berendezés; a Szovjetunió könyvtárait és bibliográfiai központjait, valamint könyvkiadó tevékenységére vonatkozó két mű közzététele.

Az A/ melléklet az olcsó mikromásolat-olvasó "zseb" berendezés kialakításának történetét adja, a B/ melléklet pedig a Council pénzügyi helyzetét tükrözi.

* * *

Az 5. évi jelentés összefoglaló beszámolót tartalmaz a Tanács öt évi működéséről. "Az első öt év" c. cikkben Verner W. Clapp visszapiillantást vetve a Tanács megalakulásának előzményeire, az első öt év során felhasznált összegek összegezését adja. Összesen 172 tételben (ennek 71%-a segély, 28%-a szerződéses megbízás, 1%-a közvetlenül a Tanács által irányított terv) 3,922 097 dollárt költöttek.

A segélyek nagyságrendi megoszlása a következő volt:

102 segély	10 000	dollár	alatt,						
32 "	25 000	"	"	"					
10 "	50 000	"	"	"					
18 "	100 000	"	"	"	mozgott,				
10 "	100 000	"	"	"	dollárt vagy ennél többet,				
4 "	200 000	"	"	"	"	"	"	"	tett ki.

A jelentés melléklete a segélyezett terveket - tárgyanként csoportosítva - külön-külön is felsorolja, azokkal a jelentésekkel és kiadványokkal együtt, amelyek az előhaladásuk egyes szakaszaiban elért eredményekre vonatkoznak.

A tervek 41%-a (összesen 63) még nem fejeződött be; ezek segélyezésére szolgál a Tanács által eddig kifizetett összeg és a Ford Alapítvány által rendelkezésre bocsátott öt millió dollár közötti különbség.

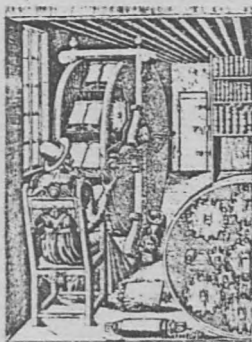
Bár a tervek csaknem fele még nem zárult le, mégis az elmúlt öt év mérlegeként komoly eredmények könyvelhetők el. Ezeket - nagyobb egységekbe összefogva - Clapp a következőkben sorolja fel.

Az állománygyarapítás összehangolása összefoglaló cím alatt szerepel a Farmington Plan kiterjesztése, az Union List of Serials in Libraries of the United States and Canada (Az USA és Kanada könyvtáraiban lévő időszaki kiadványok központi címjegyzéke) c. kiadvány 3. kiadása, a National Union Catalog of Manuscript Collections. Ismertetés: Könyvtári Figyelő. 5.évf. 1959. 8.sz. 30-32.p.

Az állományvédelem cím alá sorolható: a könyvpapír romlásának megakadályozására, a restaurálás és a könyvkötés megjavítására végbevitt tervek.

A könyvtári munka összehangolása cím alatt: a szabványosítás kérdése, a katalogizálás, osztályozás alapelveinek összehangolása, a bibliográfiai munkák megszervezése, az együttműködésen alapuló könyvfeldolgozás és az "előzetes katalogizálás" előmozdítása.

A jubileumi jelentés azután az előző évi jelentés csoportosításában (a bibliográfiai feltárás, a fizikai birtokbavétel eszközeinek és a könyvtári munka adminisztrációjának megjavítása) az utolsó költségvetési év folyamán segélyezett új terveket sorolja fel. (BZ)

5th ANNUAL REPORT

for the period ending June 30, 1961

COUNCIL ON LIBRARY RESOURCES, Inc.
125 CONNECTICUT AVENUE, N.W. WASHINGTON 6, D.C.

Az Országos Széchényi Könyvtár kiadásában a közeljövőben megjelenik a

KURRENS KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK A MAGYAR KÖNYVTÁRAKBAN LELŐHELYJEGYZÉK

1962

c. kiadvány

A kötet kb. 13 000 kurrens folyóirat címét közli.

A kiadvány célja, hogy a könyvtárosok és a kutatók számára tájékoztatást nyújtson a könyvtárakba járó periodikumok lelőhelyéről, elősegítse, hogy az érdeklődők minél gyorsabban hozzájussanak a számukra szükséges folyóiratokhoz.

A külföldi folyóiratok címjegyzékének ára 50.- Ft. lesz.

REVUE INTERNATIONALE DE LA DOCUMENTATION

Publication trimestrielle de la

FEDERATION INTERNATIONALE DE DOCUMENTATION (F.I.D.)

7, Hoëweg, La Haye, Pays-Bas

REVUE DE LA DOCUMENTATION. REVIEW OF
DOCUMENTATION.

Fédération Internationale de Documentation.

The Hague, 14(1947)-28(1961).

13. vol. 1946-ig: FID Communicationes.

29. vol. 1962-től: Revue Internationale
de la Documentation.

002(10)(05)

VOL. 29

Février 1962

No. 1

Négy év múlva lesz a FID létrejöttének 70-ik évfordulója. A Szövetség lapja idei 27. évfolyamának első száma az évforduló megünneplésével kapcsolatban számos előkészületről, valamint a FID munkájában beállott változásokról számol be. A Revue békőszöntő cikke örömmel közli, hogy a szerkesztés munkájára sikerült Herbert Colblans-ot megnyerni. Megváltozott a Revue címe is: Revue Internationale de la Documentation-ra. A címváltozás a folyóirat és a FID tevékenységének egyetemesebbé válását is jelzi.

Az alábbiakban a folyóirat eddig megjelent - és a Könyvtártudományi Szak-könyvtárban megtalálható - évfolyamainak leírását adjuk:

IID COMMUNICATIONES.

Institut International de Documentation.

La Haye. 1(1934)-5(1938)

6. vol. 1939-től: FID Communicationes.

002(10)(05)

1. vol. 1934. 1-4. fasc. Index. 11 lev.
2. vol. 1935. 1-4. fasc. Index. 11 lev.
3. vol. 1936. 1-4. fasc. Index. 10 p.
4. vol. 1937. 1-4. fasc. Index. 25 p.
5. vol. 1938. 1-4. fasc. 170 p. Index.
11. lev.

FID COMMUNICATIONES.

Fédération Internationale de Documentation.

La Haye. 6(1939)-13(1946).

5. vol. 1938-ig: IID Communicationes.

14. vol. 1947-től: Revue de la Documentation.

002(10)(05)

6. vol. 1939. 1, 3-4. fasc. Index. 24 p.
7. vol. 1940. 1-4. fasc. 116 p. Index. 18 p.
8. vol. 1941. 1-4. fasc. 72 p. Index. 12 p.
9. vol. 1942. 1-4. fasc. 64 p. Index. 12 p.
10. vol. 1943. 1-4. fasc. 40 p.
11. vol. 1944. 1. fasc.

13. vol. 1946. 4. fasc. 10-13. vol. Index.
31 p.

14. vol. 1947. 2-4. fasc. Index. 10 p.
15. vol. 1948. 1-4. fasc. 100 p. Index. 16 p.
16. vol. 1949. 1-4. fasc. 124 p. Index. 24 p.
17. vol. 1950. 1-8. fasc. 244 p. Index. 38 p.
18. vol. 1951. 1-4. fasc. 220 p.
19. vol. 1952. 1-4. fasc. 160 p.
20. vol. 1953. 1-4. fasc. 212 p.
21. vol. 1954. 1-4. fasc. 186 p.
22. vol. 1955. 1. fasc.
23. vol. 1956. 1-4. fasc. 164 p.
24. vol. 1957. 1-4. fasc. 154 p.
25. vol. 1958. 1-4. fasc. 136 p.
26. vol. 1959. 1-4. fasc. 136 p. Index. IV p.
27. vol. 1960. 1-4. fasc. 180 p. Index. IV p.
28. vol. 1961. 1-4. fasc. 184 p. Index. IV p.

LIBRARY COOPERATION IN NEW YORK Council of Higher Educational Institutions in New York City.

New York.

SORSZ.

3. no. 1960. 4 p.
4. no. 1961. 4 p.
5. no. 1962. 6 p.

A Council of Higher Educational Institutions in New York City (New York város Felsőoktatási Intézményeinek Tanácsa) nem rendszeres időközökben kibocsátott folyóiratában, a Library Cooperation in New York-ban (Könyvtári Együttműködés New York-ban) számol be a metropolis felsőoktatási intézményeinek könyvtári együttműködését érintő eredményekről. A KMK könyvtárába eddig érkezett három számból (3.no. 1960. May, 4.no. 1961. January, 5.no. 1962. March) két érdekesebb beszámoló érdemel megemlítést.

Az első (3.no. 1-3.p. és 4.no. 2.p.) a New York város területén élő főiskolai hallgatók könyvtárhasználatának mértékére vonatkozó adatokat összegezi. A metropolisz 77 egyetemét, illetve főiskoláit intézményébe beiratkozott több mint 200 000 hallgató közül kiválasztották a város más-más részében működő 20 intézmény 5000 hallgatóját s tőle kérdőív útján érdekődtek milyen könyvtárakat látogat saját intézményének könyvtárán felül.

Az adatfelvétel főbb eredményei a következők: A megkérdezett 5000 hallgató közül 3400 adott feleletet. 80%-uk az 1959-1960 oktatási évben legalább egy-

szer más könyvtárat is igénybe vett. A 80% fele legalább egy más könyvtárat, a másik fele két vagy több könyvtárat rendszeresen - havonta egyszer, vagy többször is látogatott. Az adatfelvétel eredménye alapján próbálják az egyes főiskolai intézmények könyvtárának körülményeit, állományát javítani s a város jobban igénybevett közművelődési könyvtárainak számát az illető kerületekben szaporítani.

A másik cikk (4.no. 3-4.p.) a Brooklyn belvárosban működő főiskolai könyvtárak központi folyóirat- katalógusának előkészületéről számol be. Az együttműködő kilenc könyvtár több mint 30 000 főiskolai hallgató könyvtári ellátásáról gondoskodik.

* * *

A folyóiratot kibocsátó Council-ban összesen 50 főiskola és egyetem van képviselve. Ennek az 50 intézménynek könyvtárai közötti együttműködést kívánja a Council biztosítani. Eddig az alábbi két jelentésben számolt be működéséről:

1. Cooperative Library Service for Higher Education (Könyvtári együttműködés főiskolai oktatás számára),

2. Cooperative Program for the Development of Reference and Research Library Resources in New York State (Együttműködési program a New York állam területén lévő felvilágosító és tudományos könyvtárak fejlesztésére). (BZ)

Nevelési enciklopédiák. Angol, amerikai, német, svájci és francia művek.

Nevelési szótárak.

Nevelési címtárak és évkönyvek.

Általános, alsó és középfokú, főiskolai és egyetemi, egyéb nevelési intézmények.

Hivatalos kiadványok: Unesco-kiadványok, angol kiadványok, törvények, helyi hatóságok által kibocsátott jogszabályok.

Egyetemi és főiskolai almanachok, prospektusok.

Neveléstudományi kutatómunka. Idevágó amerikai, angol, Unesco-művek; doktori értekezések, kutatóintézeti beszámolók.

Nevelésügyi szervezetek.

Nemzetközi, angol, amerikai szervezetek kiadványai. Az angol vizsgáztató szervek kiadványai.

Nevelési folyóiratok. Folyóirat-bibliográfiák; angol, nemzetközi, amerikai folyóiratok; speciális nevelési folyóiratok; napilapok.

Könyvtári együttműködés és bibliográfiai szolgálatok. Az angol neveléstudományi intézetek könyvtárainak egymás közötti és a tanárképző főiskolák és tanítóképző intézetek könyvtáraival való együttműködése. A londoni körzet kiemelkedőbb nevelési könyvtárai.

Iskolai tankönyvek. Tankönyvgyűjtemények, a tankönyvekre vonatkozó irodalom.

A Nevelési könyvtárak Osztályozási rendszerei. A TO, a National Union of Teachers Library által eszközölt módosítások.

Nevelési bibliográfiák. Nagy gondolkodók és reformátorok életrajzai.

Nevelési referálólapok.

Nevelési statisztikák.

A kiadvány anyagában betűrendes név- és tárgymutató ad eligazítást. (BZ)

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

az alábbi tájékoztató folyóiratokat adja ki:

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ. Megjelenik évente 10 száma. Közli a külföldi és hazai könyvtári szakirodalom ismertetését. Előfizetési ára évi 40.- Ft.

KÖNYVBARÁT MOZGALMI HIRADÓ. Megjelenik köthettként. Közli az ország-szerte kibontakozó mozgalom tapasztalatait, híreit. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A LEGFRISSEBB FOLYÓIRATOKBÓL. Hetenként rövid referátumokban számol be a Könyvtártudományi Szakönyvtárba beérkezett folyóiratok cikkeiről. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR HIRLAPOK CIKKEIRŐL. Megjelenik havonta. Közli a könyvtári vonatkozású hírlapcikkek bibliográfiáját és a jelentősebb cikkek ismertetését vagy teljes szövegét. Díjtalan.

A kiadványokat az érdeklődők megrendelhetik a KMK Kiadvány-részlegénél (Budapest, VIII. Arzenum u. 3.)

KIMMANCE, S.K.: A guide to the literature of education. Rev. ed. (London), 1961. [3], 86 p. = Education Libraries Bulletin. Suppl. 1.no.

Az Education Libraries Bulletin jelen melléklete az 1958-ban megjelent Supplement bővített és átdolgozott változata. A benne adott bibliográfia - a bevezetés tanúsága szerint - nem kíván a teljesség igényével fellépni, mindössze arra utal: milyen különböző kategóriákba tartozó irodalmat kell a neveléstudományi könyvtár állományának tartalmaznia. A felsorolt segédkönyvek tehát ezeknek a különböző csoportoknak jellemző példái. A kiadvány egyes fejezetei - az alábbi sorrendben - egy-egy ilyen nevelési irodalom-csoporttal foglalkoznak.

Nevelési Művek bibliográfiája.

Általános bibliográfiák, nemzeti bibliográfiák, nemzetközi bibliográfiák, különleges nevelésügyi témák bibliográfiái.